

HET ZWIN
*****

- VORMING:** tijdens de laatste fase van Dunkerquiane transgressie.
- 10e eeuw: doorbraak van de zee - de meeste duinen zijn weggeveegd - overstroming tot ver in het binnenland.
- 11e eeuw: (begin) aanslibbing, terugwinning, indijking.
- 11e-12e e: nieuwe transgressie tot aan de grens van de polders - in het westen houden de dijken stand. - Doorbraak naar Z-W., richting Brugge - ontstaan van het Zwin - met de verzanding verdwijnt de bloei van Brugge terwijl het Zwin steeds smaller wordt, proces verhaast door duinenvorming en indijkingen.
- 17e-18e e: mondingsgebied gelijktijdig drooggelegd - Hazegraspolder 1784 - kreek van Sluis blijft tot midden 19e eeuw - de Willem-Leopoldpolders zijn de jongste - Internationale dijk 1872.
- 20e eeuw: aan de Nederlandse zijde wordt de monding met dam afgesloten 1951. Op 1.2.1953: 'n stormvloed spoelt de dam weg. Hierop volgt een overeenkomst: schorren krijgen kunstmatige geulverbinding naar zee.
- ZWINSCHORGBIED:** thans natuurreservaat (onder bescherming van vzw. De Belgische Natuurreservaten) circa 150 Ha. bij oorspronkelijk mondingsgebied op de grenslijn - 8/10 op Belgisch gebied. - landsgrens in de as van de kunstmatige hoofdgeul.
- BEGREINZING:** door duinen in 't noorden, smalle duinen en versterkte dijk voor Oudelandse Polder in 't oosten, Internationale dijk voor Willem-Leopold Polder in 't zuiden, dijk voor vliegveld en Hazegraspolder in zuid-westen, duinen met beplantingen en dijk in 't westen.
- OMGEVING:** met duinen, bossen, sloten, drassige stroken, tuinen; polders vormen vogelreservaat van ongeveer 2.000 Ha. omheen het Zwin (buiten schorren), vogelsoorten eigen aan bosjes en vlakten: fazant, bosfluits, vliegenvangerswielewaal, fitis, lijsters, spechten, tuinfluiters, ramsuil, mezen, tortelduif, roodborstjes, enz.
- Vlak bij de monding van de Schelde (reisweg van alle trekvogels): deze komen met miljoenen terug in de lente en herfst (geringde vogels teruggevonden in gans Europa, Afrika en Azië).

NATUURRESERVAAT: hoogte 4 m. of licht boven hoogwaterpeil (trefbaar bij springtij), in Z-W. tot 6 m.

ZEEDUINEN: breder naar 't oosten toe (400 m. halfweg, twee assen, duinen max. 10 à 15 m., in 't westen samen), onderbroken door Zwinmonding. Typische duinplanten talrijker aan randgebied, beplantingen voor vastleggen van duinen - konijnenpijpen, waarin ook vogels nestelen (bergeend, holduif, steenuil, kauw, tapuit).

SCHORVLAKTE:

- ondergrond zand, bedekt met ongelijke laag klei, max. 30cm.
- doorkruist van geulen: in 't oosten: 2 hoofdtakken en vele kleine bijgeultjes (richting N. naar Z.). In 't westen rechthoekige grachten in verbinding met kleine poelen: (droog in zomer), Z.W.-hoek achter lage duintjes grote poel - ook meer poelen aangelegd voor watervogels. Overstroming mogelijk bij verhoogde vloed en ongunstige storm.
- toevoer van zeewater houdt zoutgehalte hoog (opgedreven bij verdamping) neerslag kan in een paar uur het zoutgehalte tot 1/10e herleiden.
- brakwater - wieran (groenwier, darmwier, blauwwier, slingerwier, kiezelwier, "poederdoosjes").
- zeeplankton - roeipootkreeftjes (hoofdschotel van meeste waadvogels: rechtstreekse oorzaak van vogelrijkdom).
- raderdiertjes: Notholca Biremis worden het meest gevonden, door Marg. De Ridder (49-50) werden in totaal ACHT soorten vastgesteld in onderklasse Monogononta.
- zoutplanten of halofieten zijn de voornaamste flora; ze verdragen dit milieu (begunstigd door uitschakeling van andere planten). Ze zijn beschermd in weefsels tegen te hoog zoutgehalte en uitdrogen, vormen dikke blaren en stengels - sappigheid wordt veroorzaakt door speciale werking van ionen.
- de plantengezelschappen wisselen van jaar tot jaar van uitzicht (vegetatieonderzoeken sedert 1910 zijn zeer verschillend).
- dominanten zijn: Salicornietum berbaceae met zeekraal als hoofdbouw bij geulen en variëteit met veel Suaeda maritima. Staticetum Limonii met vooral lamsoor "Zwinbloem" of "Limonium vulg." - verder verschillende planten.
- onder de vogels zijn er in de Zwinschorre zelf maar weinig nestbouwers: kluut, scholekster, dwergstern. Op de grond of in de graszoden nestelen: kievit, kluut, blokeend, patrijs, tureluur, veldleeuwerik, kneuter, slob-eend, gele kwikstaart, zomertaling, merelwaterhoen, kokmeeuw, rietgors, grijze kwikstaart, koekoek, holduif.
- zeldzame soorten door Graaf L. Lippens opgemerkt: sneeuwgors, ijsgors, bergleeuwerik, kustpieper, steenkneuter, grauwegors, slechtvalk, torenvalk, smelleken, soorten buizerd en soms zeearend, ook watervogels bij overstroming.

- MONDINGSGEBIED: duinvorming en getijgeulen tussen Belgische en Nederlandse duinen, kunstmatige geul precies op de grens (richting Retranchement). Jonge duinen (max. 1 à 2 m.), tussenin zand met dun laagje klei. Veel schelpsoorten. Beplantingen op hoogten door springvloeden gespaard. Op schelp- en kleibanken zijn nesten van scholekster, bontblekpluvier, strandpluvier, dwergstern, veldleeuwerik.
- ZWINSTREEK: vanop de dijken en duinen bij het Zwin vanaf N.O. Noordzee, Walcheren, Scheldemonding, Nederlandse duinen met Kadzand, torentje Retranchement, verder Sluis, St.-Anne-ter-Muiden, polders, Westkapelle en vergezicht op Knokke en villa's van Lekkerbek en Zoute.
- ZWINPARK: In 1954 werd aanvang gemaakt met de afbakening van het Zwin. Het park werd aangelegd in het voormalige koninklijke domein met villa (1930-40). Vijvers voor eenden en watervogels - ooievaars overwinteren. Ruime kooien met de meest verscheidene vogelsoorten. Diorama over de betekenis van de zee en de vissen.

Sedert 1965 werd een universitair biologisch centrum ingericht, waarvan de 4 universiteiten van het land gebruik maken. Zeer voorname aantrekkelijkheid het jaar rond. Wandelingen.

DOKUMENTATIE: Graaf Leon Lippens, Ameryckx, J. Delporte, Van de Vyvere, Marg. De Ridder, G. Burggraeve.

A. D'hont

```

*****
*
* Uw bijdrage voor 1977 nog
*
* niet vereffend? Vlug over-
*
* schrijven op rekening van
*
* GENERALE BANK of KREDIET-
* *****
* BANK (zie pag. 3). Met ge-
*
* waardeerde dank!
*
*****

```